

Hallituksen esitys Eduskunnalle Neuvostoliiton kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Neuvostoliiton välisen sosiaaliturvasopimuksen, joka allekirjoitettiin lokakuussa 1989. Sopimuksen tarkoituksena on taata vastavuoroisesti toisen sopimusmaan kansalaisille oikeus sosiaaliturvaetuuksiin samoilla ehdoilla kuin maan omille kansalaisille. Sopimuksessa määrätään periaatteet ja menettelytavat, joiden mukaan toisen sopimusmaan kansalaiset ja heidän jälkeen jääneet omaisensa rinnastetaan sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien etuuksien osalta toisen sopimusmaan vastaaviin henkilöryhmiin.

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivä-

nä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen hyväksyneensä sopimuksen. Voimaantulon jälkeen sopimuksen määräyksiä sovelletaan oikeuksiin, jotka ovat olleet kertymässä sen voimaan tullessa sekä ennen sopimuksen voimaantuloa sattuneen tapahtuman perusteella myönnettäviin muihin etuuksiin kuin kertakaikkisiin korvauksiin. Kuitenkaan sopimus ei perusta oikeutta etuuden saamiseen sopimuksen voimaantuloa edeltävältä ajalta.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen tilanne

Suomen ja Neuvostoliiton välillä ei tällä hetkellä ole sosiaaliturvasopimusta. Tämä on Neuvostoliiton ensimmäinen pääasiallisesti maasta toiseen siirtyviä työntekijöitä ja muita henkilöitä varten tarkoitettu sopimus sosiaaliturvasta.

Suomen ja Neuvostoliiton välillä on liikunut runsaasti työvoimaa viimeisten vuosikymmenten aikana. Sosiaaliturva-asioista on sovitettu epävirallisesti kauppasopimusten yhteydessä siten, että Suomesta Neuvostoliittoon menevät

työntekijät on pidetty Suomen turvan piirissä. Vastaavasti Suomessa työskennelleillä neuvostoliittolaisilla on säilytetty Neuvostoliiton sosiaaliturva, eikä suomalaisia vakuutusmaksuja yleensä ole edellytetty. Järjestely on toiminut käytännössä, mutta vasta tällä sopimuksella käytäntö saadaan tyydyttävästi säännellyksi.

Neuvostoliiton sosiaaliturvaan kuuluvat eläkevakuutus, sairaus- ja äitiysvakuutus, tapaturmavakuutus ja perhe-etuudet. Sosiaaliturvan hallinnon hoitavat työpaikkojen ammattiyhdistykset yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Eläketurva koostuu yleisestä eläkejärjestelmästä ja kollektiivitulojen eläkejärjestelmästä. Nämä eläkejärjestelmät ovat pääosin samanlai-

set. Yleiseen eläkejärjestelmään kuuluvat palkansaajat, valtion maatiloilla työskentelevät ja eräät vapaiden ammattien harjoittajat. Yleistä eläketurvaa täydentää vapaaehtoinen lisäeläke. Tietyille ammattiryhmille maksetaan yleisistä säännöistä poikkeavia erityiseläkkeitä.

Vanhuuseläkeikä määräytyy sen mukaan minkälaisesta työstä on kyse. Työt on jaettu kolmeen luokkaan. Ensimmäisessä luokassa, jossa ovat suuria ammatillisia riskejä sisältävät työt, miesten eläkeikä on 50 vuotta 20 työvuoden ja naisten 45 vuotta 15 työvuoden jälkeen. Toisessa työluokassa ovat suurta ammattitaitoa vaativat työt ja työt aloilla, joiden tuotteita pidetään erityisen tärkeinä.

Miesten eläkeikä on 55 vuotta 25 työvuoden ja naisten 50 vuotta 20 työvuoden jälkeen. Kolmannessa luokassa, jossa ovat kaikki muut työt, miesten eläkeikä on 60 vuotta 25 työvuoden ja naisten 55 vuotta 20 työvuoden jälkeen. Eläkeikä on alhaisempi sokeille, lapsia kasvattaneille naisille ja maan pohjoisilla alueilla tietyin vähimmäisajan työskennelleille.

Vanhuuseläkkeen määrä on 50—100 prosenttia viimeisen työssäolokuukauden keskipalkasta tai vaihtoehtoisesti 60 kuukauden keskipalkasta viimeisten 10 vuoden ajalta. Eläkettä korotetaan huollettavien perheenjäsenten mukaan ja pitkän palvelusajan perusteella. Vähimmäiseläke on 70 ja enimmäiseläke 120 ruplaa kuukaudessa tai 100 prosenttia ansioista. Eräillä vaarallisiksi katsotuilla työaloilla enimmäiseläke on työvuosista riippuen 140 tai 160 ruplaa kuukaudessa.

Eläkkeen lykkääminen eläkeiän yli kartuttaa lisää eläkettä 10 ruplalla vuodessa, enintään kuitenkin 40 ruplalla.

Työntekoa jatkavalle eläkkeensaajalle työansion vaikutus eläkkeeseen riippuu työstä, palkasta ja asuinpaikasta.

Yleensä eläkkeen ja palkan yhteismäärä ei voi ylittää 300 ruplaa kuukaudessa.

Työkyvyttömyyseläkkeeseen vaaditaan iästä riippuen miesten osalta 2—20 ja naisten osalta 1—15 työvuotta. Vaarallisessa työssä eläkeikä on alhaisempi. Työkyvyttömät henkilöt jaetaan kolmeen luokkaan. Ensimmäisessä luokassa ovat jatkuvaa hoitoa tarvitsevat täysin työkyvyttömät. Toisessa luokassa ovat muut täysin työkyvyttömät ja kolmannessa osittain työkyvyttömät henkilöt.

Eläkkeen määrä on ensimmäisessä työkyvyttömyysluokassa 100 prosenttia ja toisessa 90 prosenttia vanhuuseläkkeestä.

Kolmannessa työkyvyttömyysluokassa eläke riippuu työluokasta ja palkan määrästä. Ensimmäisessä työluokassa eläke on 45 prosenttia palkasta 60 ruplan kuukausipalkkaan asti ja 20 prosenttia sen ylittävältä osalta. Toisessa työluokassa eläke on 45 prosenttia 50 ruplan kuukausipalkkaan asti ja 15 prosenttia sen ylittävältä osalta, sekä kolmannessa työluokassa 45 prosenttia 40 ruplan kuukausipalkkaan asti ja 10 prosenttia sen ylittävältä osalta. Työluokasta riippumatta vähimmäiseläke on osittain työkyvyttömille 23 ja enimmäiseläke 60 ruplaa kuukaudessa.

Eläkettä korotetaan huollettavien perheenjäsenten mukaan ensimmäisessä ja toisessa työkyvyttömyysluokassa. Eläkettä korotetaan edelleen 10 ja 15 prosenttia, jos työvuosia on ollut vastaavasti vähintään 10 tai 15. Eläkeikäiset työansiot voivat alentaa eläkettä toisessa ja kolmannessa työkyvyttömyysluokassa.

Perhe-eläkettä maksetaan leskelle, lapsille, lapsenlapsille, sisaruksille, vanhemmille ja isovanhemmille. Leski saa eläkkeen, jos hän huoltaa alle 8-vuotiasta lasta eikä ole työssä. Jos lasta ei ole, naisleskeltä vaaditaan 55 ja miesleskeltä 60 vuoden ikää tai työkyvyttömyyttä. Vanhemmat ja isovanhemmat saavat eläkkeen samoilla ehdoilla kuin lesket.

Lapsille, lapsenlapsille ja edunjättäjän sisaruksille eläkettä maksetaan 16 vuoden, tai jos he opiskelevat, 18 vuoden ikään saakka. Sisarukset ja lapsenlapset saavat eläkkeen vain, jos he olivat edunsaajasta taloudellisesti riippuvaisia. Perhe-eläkkeen määrä on yhdelle edunsaajalle saman suuruinen kuin osittaisen työkyvyttömyyden perusteella maksettava eläke. Kahdelle edunsaajalle perhe-eläke on toisessa työkyvyttömyysluokassa maksettavan eläkkeen sekä kolmelle ja useammalle edunsaajalle ensimmäisessä työkyvyttömyysluokassa maksettavan eläkkeen suuruinen.

Vapaaehtoisella lisäeläkkeellä työntekijät voivat korottaa eläketurvaansa 10—50 ruplaa kuukaudessa. Jo myönnettyjä eläkkeitä tarkistetaan ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluttua eläkkeen myöntämisestä ja sen jälkeen joka toinen vuosi. Tarkistuksen suuruus on puolet ansiotason noususta.

Eläkkeet rahoitetaan puoliksi työnantajien ja puoliksi valtion maksuilla. Samoista maksuista kustannetaan myös sairaus- ja tapaturmavakuutusten menot. Vapaaehtoiset lisäeläkkeet rahoitetaan työntekijöiden ja valtion mak-

suilla. Työntekijöiden maksuosuus riippuu halutun lisäeläkkeen määrästä.

Eläketurvaa uudistetaan asteittain vuosina 1991—92. Yleisessä järjestelmässä ryhdytään maksamaan kolmenlaisia eläkkeitä-, työeläkkeitä jotka ovat samoja kuin nykyiset yleiset eläkkeet, työsuhde-eläkkeitä aloilla, esimerkiksi lentoliikenteessä, joihin normaalit eläkesäännöt eivät sovi, ja sosiaalieläkkeitä henkilöille, kuten jotka eivät voi saada työhön perustuvia eläkkeitä esimerkiksi syntymästään asti työkyvyttömille.

Työeläkkeen määrä tulee riippumaan palkasta ja työuran pituudesta. Täysi eläke on 75 prosenttia eläkkeen perustana olevasta palkasta. Ylärajana on neljä kertaa maan vähimmäispalkka. Tasavallat, alueet ja paikalliset neuvostot sekä työpaikat voivat maksaa lisäeläkkeitä omille eläkkeensaajilleen.

Sairauspäivärahaa maksetaan yleisestä järjestelmästä palkansaajille, opiskelijoille ja valtion maataloilla työskenteleville. Kollektiivituloilla on oma järjestelmänsä. Yleensä kaikki etuudet maksaa se yritys, joka maksaa myös palkan. Päivärahan määrä on 50 prosenttia palkasta, jos työvuosia on alle kolme. Sen jälkeen päiväraha on 60 prosenttia palkasta 3—5 työvuoden jälkeen, 80 prosenttia 5—8 vuoden jälkeen ja 100 prosenttia kahdeksan vuoden jälkeen. Päivärahaa maksetaan enintään neljä kuukautta, jonka jälkeen myönnetään työkyvyttömyyseläke, jos henkilö on edelleen työkyvytön.

Äitiysraha on 80 prosenttia palkasta. Äitiysrahaa tullaan 1 päivästä joulukuuta 1990 lähtien maksamaan 126 + 14 päivää. Äitiysavustus on 210 ruplaa jokaisesta lapsesta. Äitiysloma jatkuu lapsen yhden vuoden ikään asti, jolta ajalta maksetaan 35—50 ruplaa kuukaudessa.

Sairaanhoitoetuuksia annetaan kaikille maassa asuville. Etuuksiin kuuluvat sairaalahoido, laboratorion palvelut, hammashoido, äitiyshuolto, apuvälineet, kuljetus ja lääkkeet. Perheenjäsenille annetaan samat etuudet kuin perhehuoltajille.

Lyhytaikaiset tapaturmaetuudet maksetaan työnantajayrityksestä. Etuuden määrä on sama kuin palkka. Sairaanhoitopalvelut tulevat sairausvakuutuksesta.

Täysi työkyvyttömyysetuus on yhtä suuri kuin vanhuuseläke. Jatkuvaa hoitoa tarvitse-

valle ja huollettavista perheenjäsenistä maksetaan korotukset.

Perhe-eläketä maksetaan 55 vuotta täyttäneelle työkyvyttömälle tai lasta huoltavalle naisleskelle ja 65 vuotta täyttäneelle työkyvyttömälle tai lasta huoltavalle miesleskelle. Perhe-eläketä maksetaan myös edunjättäjän lapsille sekä vanhemmille. Kolmelle tai useammalle edunsaajalle eläke on 110 ja kahdelle 100 prosenttia edunjättäjän vanhuuseläkkeestä. Yhdelle edunsaajalle eläke on 65 prosenttia edunjättäjän palkasta 40 ruplan kuukausipalkkaan asti ja 10 prosenttia sen ylittävältä osalta.

Lapsilisää maksetaan yhdestä lapsesta yksinhuoltajalle ja muille perheille neljänneestä ja sitä seuraavasta lapsesta. Lapsilisan määrä on 4—15 ruplaa kuukaudessa lasta kohden heidän lukumäärästään riippuen. Yksinhuoltajaäideille lapsilisa on 20 ruplaa kuukaudessa jokaisesta lapsesta. Alle 16-vuotiaista vammaisista lapsista maksetaan erityislapsilisää.

1.2. Asian valmistelu

Sopimusta on valmisteltu ulkoasiainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä. Valmistelussa on kuultu sosiaalivakuutuslaitoksia ja työmarkkinaosapuolia. Sopimusneuvottelut aloitettiin heinäkuussa 1989 ja ne saatettiin päätökseen lokakuussa 1989. Sopimus allekirjoitettiin 26 päivänä lokakuuta 1989 ja siihen liittyvä toimeenpanosopimus 14 päivänä syyskuuta 1990.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimusneuvotteluissa on lähdetty siitä, että sopimuksen aiheuttamat taloudelliset edut ja lisäkustannukset tasoittuvat pitkällä aikavälillä sopimusvaltioiden kesken. Numeerisia tietoja hyödyistä ja kustannuksista on hyvin vaikea esittää, sillä ne riippuvat Suomen ja Neuvostoliiton välisestä muuttoliikkeestä tulevaisuudessa. Mistään merkittävistä lisäkustannuksista Suomen kannalta ei kuitenkaan ole kysymys. Koska Suomen kansaneläkejärjestelmä ei ole sopimuksessa mukana, lisäkustannuksia ei näiltä osin aiheudu samalla tavoin kuin muiden sosiaaliturvasopimusten osalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

Sopimuksen 1—9 artikla käsittää perusmääräykset ja sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat määräykset. 10—17 artiklassa ovat varsinaiset asiasisältöä koskevat määräykset, 18—23 artiklassa yleiset määräykset ja siirtymä- ja loppumääräykset 24—26 artiklassa. Lisäksi sopimukseen liittyy päättöpöytäkirja, jossa on kaksi artiklaa.

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet.

2 artikla. Artiklassa määritellään kummankin sopimusvaltion osalta sovellettava lainsäädäntö. Sopimus rakentuu vastavuoroisuuden periaatteelle. Tämän vuoksi kutakin sopimusvaltion sosiaaliturvan alaa vastaa toisen sopimusvaltion samat etuudet käsittävä sosiaaliturvan ala. Sopimuksen soveltamispiiriin kuuluu sairaus- ja äitiysturva kummassakin maassa, eläkevakuutus siihen rajattuna, että Suomen kansaneläke kuuluu sopimuksen piiriin vain sovellettavaa lainsäädäntöä koskevilta osin (6—8 ja 19 artikla). Työtapaturma- ja ammatitautivakuutus ja lapsilisät kuuluvat myös sopimuksen soveltamisalaan. Työttömyysturva puuttuu sopimuksen soveltamispiiristä, koska tällaista järjestelmää ei Neuvostoliitossa ole.

3 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimusta sovelletaan sopimusvaltioiden kansalaisiin ja näiden perheenjäseniin.

4 artikla. Artiklassa määrätään sopimusvaltion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin kuuluvien sopimusvaltioiden kansalaisten tasarvoisesta kohtelusta toisen sopimusvaltion alueella. Päättöpöytäkirjassa tasa-arvoinen kohtelu ulotetaan myös esimerkiksi pakolaisiin ja valtiottomiin henkilöihin.

5 artikla. Artiklassa määrätään, että ansaitut etuudet maksetaan myös toisen sopimusvaltion alueella asuvalle henkilölle.

6 artikla. Artikla sisältää perusmääräyksen, jonka mukaan henkilöt kuuluvat jommankumman sopimusvaltion lainsäädännön piiriin. Määräväenä kriteerinä on työntekoon perustuvien sosiaaliturvan alojen osalta työnteko ja, jos etuuksia myönnetään asumisen perusteella, kysymyksessä olevan henkilön asuinmaa.

7 artikla. Poikkeuksena edellisen artiklan pääsääntöön artiklan 1 kappaleessa määrätään, että toisen sopimusvaltion alueelle tila-

päisesti lähetetyt työntekijät kuuluvat lähettäjävaltion sosiaaliturvan piiriin. Toisin kuin Suomen tekemissä muissa sosiaaliturvasopimuksissa tässä ei ole lähettämislle määrätty mitään tiettyä aikarajaa. Artiklan 2 kappaleen mukaan kuljetusyrityksen matkustava henkilökunta kuuluu yrityksen kotipaikan sosiaaliturvalainsäädännön piiriin. Merimiehet kuuluvat aluksen lippuvaltion sosiaaliturvan piiriin ja diplomaatti- ja konsuliedustustojen henkilökunta kuuluu lähettävän sopimusvaltion lainsäädännön piiriin. Paikalta palkattu henkilökunta voi kuitenkin valita kuulumisen myös työskentelyvaltion turvan piiriin.

8 artikla. Artiklassa määrätään, että yhteisyrityksen palveluksessa työskentelevät henkilöt kuuluvat sen maan sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, minkä alueella yhteisyritys sijaitsee. Jos työntekijä on kuitenkin toisen sopimusvaltion kansalainen, hän voi hakea kuulumista tämän sopimusvaltion sosiaaliturvan piiriin. Tällaista määräystä ei ole missään muussa Suomen tekemässä sosiaaliturvasopimuksessa. Määräys antaa Neuvostoliitossa sijaitsevaan yhteisyritykseen työskentelemään lähteville Suomen kansalaisille mahdollisuuden pysyä Suomen sosiaaliturvan piirissä.

9 artikla. Artiklassa määrätään, että vakuutusmaksut suoritetaan vain siinä maassa, minkä sosiaaliturvan piiriin työntekijä kuuluu.

10 artikla. Artiklassa määrätään, että sairaus- ja äitiysetuusoikeutta määrättäessä otetaan tarvittaessa huomioon toisessa maassa täytetty vakuutuskausi.

11 artikla. Artiklassa määrätään, että tilapäisesti toisen sopimusvaltion alueella olevalle henkilölle annetaan hänen tarvitsemansa sairaanhoitoetuudet. Vastaavasti eläkeläiselle ja tämän perheenjäsenille annetaan sairaanhoito siitä maasta, missä he asuvat.

12 artikla. Edellisessä artiklassa tarkoitettu sairaanhoito annetaan hoitoa antavan maan kustannuksella.

13 artikla. Artiklan mukaan toisen maan vakuutuskaudet otetaan tarvittaessa huomioon, jotta oikeus eläkkeeseen syntyisi. Määräyksen osalta päättöpöytäkirjassa on Suomen työeläkettä koskeva erityismääräys. Muuten molempien sopimuspuolten eläkkeet määrättyvät kummankin maan oman lainsäädännön mukaisesti.

14 artikla. Artiklan määräys johtuu Neuvostoliiton eläkejärjestelmästä. Sillä ei ole merkitystä Suomen kannalta.

15 artikla. Artiklan mukaan tapaturma- ja ammattitautietuudet annetaan siitä maasta, missä henkilö on vakuutettu. Jos kummassakin maassa on tehty ammattitautiin altistavaa työtä, etuuden maksaa sen sopimuspuolen vakuutuslaitos, jonka alueella kyseistä työtä viimeksi tehtiin. Ammattitaudin pahetessa etuuden maksava vakuutuslaitos korvaa myös pahenemisen, jollei pahenemista voida osoittaa syntyneen toisen sopimuspuolen alueella tehdyssä työssä.

16 artikla. Artiklan mukaan sopimusvaltiossa asuva tapaturmavakuutettu henkilö, joka oleskelee tilapäisesti toisessa sopimusvaltiossa, saa siellä tarvitsemansa sairaanhoidon. Hoito on maksutonta ja se annetaan hoitoa antavan laitoksen kustannuksella.

17 artikla. Artiklassa määrätään, että lapsilisät annetaan aina siitä maasta, missä lapsi asuu.

18 artikla. Artiklassa määrätään erityisen toimeenpanosopimuksen tekemisestä.

19 artikla. Artiklassa määrätään lainvalintaa koskevista poikkeuksista.

20 artikla — 23 artikla. Artikloissa määrätään sopimuksen soveltamisessa tarvittavista hallinnollisista toimista.

24 artikla — 26 artikla. Siirtymä- ja loppumääräyksissä määrätään sopimuksen voimaantuloon liittyvistä yleisistä seikoista.

Päätöspöytäkirja. Päätöspöytäkirjan 1 artiklan mukaan sopimuspuolet soveltavat sellaista lainsäädäntöä tai niitä velvoittavia kansainvälisiä yleissopimuksia, joiden mukaan eläkkeiden ja etuuksien myöntämisperusteet ovat väljemmät kuin mitä tämä sopimus edellyttää.

Päätöspöytäkirjan. 2 artikla koskee henkilöä, joka hakee Suomen työeläkelainsäädännön mukaista eläkettä, jonka myöntäminen edellyttää tietyn pituista asumista Suomessa. Jos hakija ei ole asunut Suomessa vaadittavaa aikaa, hänen hyväkseen voidaan laskea vastava työkausi SNTL:ssä.

2. Voimaantulo

Sopimuksen 26 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuranneen toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen valti-osääntöjensä tämän sopimuksen voimaantulole asettamien vaatimusten täyttymisestä. Ehdotettu laki sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä on tarkoitus saattaa voimaan samana ajankohtana kuin sopimuskin.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 19 artiklan määräykset merkitsevät norminantovalan delegointia sosiaali- ja terveysministeriölle. Sopimuksen 11 artiklan sairaanhoidon antamista koskevat määräykset, jotka liittyvät kansanterveyslain soveltamisalaan, merkitsevät sellaisten velvoitteiden asettamista kunnille, joista on säädettävä lailla. Sopimuksen veroista ja maksuista vapauttamista koskeva 21 artikla merkitsee poikkeusta Suomen sisäisestä veroja ja maksuja koskevasta lainsäädännöstä. Myös 9 artiklan määräykset poikkeavat voimassa olevasta sosiaaliturvalainsäädännöstä.

Edellä olevan perusteella ja HM 33 :n mukaisesti esitetään

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1989 Suomen tasavallan ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i**Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1989 Suomen tasavallan ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kauan kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Vt. ulkoasiainministeri

Pääministeri *Harri Holkeri*

SOPIMUS**sosiaaliturvasta Suomen tasavallan ja
Sosialististen Neuvostotasavaltojen liiton
välillä**

Suomen tasavalta ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liitto
toivomuksenaan kehittää ja syventää maiden
välisiä ystävyysuhteita ja säännellä yhteistyötä
sosiaaliturvan alalla

ovat sopineet seuraavasta:

I**Perusmääräyksiä****1 artikla**

1. Alempana luetelluille käsitteille annetaan
tässä sopimuksessa seuraava merkitys:

a) ”sopimuspuolet” tarkoittavat tämän sopi-
muksen yhteydessä Suomen tasavaltaa ja So-
sialististen neuvostotasavaltojen liittoa
(SNTL);

b) ”lainsäädäntö” tarkoittaa lakeja, asetuk-
sia ja määräyksiä, jotka koskevat 2 artiklassa
mainittuja kummankin sopimuspuolen alueella
toimivien sosiaaliturvajärjestelmien aloja;

c) ”valtuutettu” tarkoittaa Suomessa sosi-
aali- ja terveysministeriötä; SNTL:ssa SNTL:n
työ- ja sosiaalikysymyksiä hoitavaa valtionko-
miteaa;

d) ”toimivaltainen elin” tarkoittaa viran-
omaista tai laitosta, jolle kuuluu 2 artiklassa
mainitun lainsäädännön soveltaminen;

e) ”työntekijä” tarkoittaa henkilöä, joka
sen johdosta, että hän suorittaa tai on suoritta-
nut työtä maksua vastaan, on tietyn lainsääd-
ännön alainen, mistä puhutaan tämän sopi-
muksen 2 ja 3 artiklassa;

ДОГОВОР**между Финляндской Республикой и Со-
юзом Советских Социалистических Респу-
блик о социальном обеспечении**

Финляндская Республика и Союз Совет-
ских Социалистических Республик,
руководствуясь желанием развивать и
углублять дружественные отношения меж-
ду двумя странами и регулировать сотру-
дничество в области социального обеспече-
ния,

договорились о нижеследующем:

I**Основные положения****Статья 1**

1. Термины, перечисленные ниже, упо-
требляются в настоящем Договоре в сле-
дующем значении:

а) ”Договаривающиеся Стороны” озна-
чает в контексте настоящего Договора
Финляндскую Республику и Союз Совет-
ских Социалистических Республик (СССР);

б) ”законодательство” означает законы,
указы и положения о социальном обеспече-
нии, предусмотренные в статье 2 настояще-
го Договора, которые действуют соответ-
ственно на территории каждой из Догова-
ривающихся Сторон;

в) ”Уполномоченный” означает для Фи-
нляндии — Министерство социального
обеспечения и здравоохранения, для СССР
— Государственный комитет СССР по тру-
ду и социальным вопросам;

г) ”компетентный орган” означает орган
или учреждение, на который возложено
применение законодательства, предусмот-
ренного в статье 2 настоящего Договора;

д) ”трудоустройство” означает лицо, которое
в связи с тем, что оно выполняет или
выполняло какую-либо работу за вознагра-
ждение, подчиняется определенному за-
конодательству, о чем говорится в статьях
2 и 3 настоящего Договора;

f) ”vakuutus- tai työkausi” tarkoittaa sitä kautta, joka otetaan huomioon sopimuspuolen lainsäädännön mukaan määriteltäessä oikeutta vastaavaan sosiaaliturvauteen;

g) ”etuus” tarkoittaa mitä tahansa tämän sopimuksen 2 artiklassa mainitun lainsäädännön edellyttämää rahasuoritusta tai hoitoetuutta;

h) ”invalidieläke ja työkyvyttömyyseläke” tarkoittavat sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti työkyvyn menetyksen tai heikennyksen johdosta myönnettävää eläkettä;

i) ”perhe-eläke ja eläke perheen huoltajan kuoleman johdosta” tarkoittavat sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti jälkeen jääneille omaisille myönnettäviä eläkkeitä.

2. Muilla tämän sopimuksen käsitteillä tai ilmaisuilla on se merkitys, joka niille annetaan kyseisen sopimuspuolen lainsäädännössä.

2 artikla

1. Tämän sopimuksen piiriin kuuluu sopimuspuolten se lainsäädäntö, joka koskee

a) sairauden ja äitiyden johdosta maksettavia etuuksia, yleisiä kansanterveys- ja sairaalapalveluita sekä etuuksia kuolemantapauksen johdosta;

b) vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä mukaanluettuina työtaturman tai ammatitaudin johdosta myönnettävät etuudet;

c) lapsiperheille maksettavaa etuutta;

d) työnantajan tai yrityksen sosiaaliturvamaksua.

2. Tätä sopimusta sovelletaan vastaavasti lainsäädäntöön, jolla muutetaan tai täydennetään tämän artiklan 1 kappaleessa mainittuja määräyksiä.

3. Niiden eläkkeiden osalta, jotka eivät perustu työkauteen, sopimuspuoli soveltaa omaa lainsäädäntöään noudattaen kuitenkin tämän sopimuksen 6—8 ja 19 artiklojen määräyksiä.

e) ”страховой или трудовой стаж” означает период, учитываемый по законодательству каждой из Договаривающихся Сторон при определении права на соответствующее пособие по социальному обеспечению;

ж) ”пособие” означает какую-либо денежную выплату или какие-либо услуги, предусмотренные законодательством, упомянутым в статье 2 настоящего Договора;

з) ”пенсия по инвалидности” и ”пенсия по нетрудоспособности” в соответствии с законодательством Договаривающихся Сторон означают пенсии, предоставляемые в связи с утратой или снижением трудоспособности;

и) ”семейная пенсия” и ”пенсия по случаю потери кормильца” в соответствии с законодательством Договаривающихся Сторон означают пенсии, предоставляемые иждивенцам умершего.

2. Все другие термины или выражения, употребляемые в настоящем Договоре, имеют значение, которое им придается законодательством соответствующей Договаривающейся Стороны.

Статья 2

1. Настоящий Договор распространяется на законодательство Договаривающихся Сторон о:

a) пособиях по материнству, болезни и в случае смерти, а также общих услугах по народному здравоохранению и общих больничных услугах;

b) пенсиях по старости, по инвалидности и по случаю потери кормильца, в том числе пособиях, предоставляемых вследствие трудового увечья или профессионального заболевания;

в) пособиях для семей с детьми;

г) взносах работодателей (предприятий) на социальное страхование.

2. Настоящий Договор будет распространяться и на законодательство, которым изменяются или дополняются положения, указанные в пункте 1 настоящей статьи.

3. В отношении пенсий, не основанных на трудовом стаже, Договаривающаяся Сторона применяет свое законодательство, однако с соблюдением положений статей 6—8 и статьи 19 настоящего Договора.

3 artikla

Tämän sopimuksen määräykset koskevat 2 artiklassa mainitun lainsäädännön piiriin kuuluvia henkilöitä, jotka ovat jommankumman sopimuspuolen kansalaisia sekä näiden perheenjäseniä.

4 artikla

Tämän sopimuksen soveltamispiiriin kuuluvilla sopimuspuolten kansalaisilla on, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, 2 artiklassa mainitun lainsäädännön mukaiset velvollisuudet ja oikeudet etuuksiin samoin edellytyksin kuin toisen sopimuspuolen kansalaisilla.

5 artikla

Etuuksia, jotka on työnteon perusteella myönnetty sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, ei saa vähentää, muuttaa, niiden suorittamista keskeyttää eikä peruuttaa sen vuoksi, että edunsaaja asuu toisen sopimuspuolen alueella. Muut etuudet maksetaan sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, jonka alueella asianomainen henkilö asuu.

6 artikla

Kansalaiset, jotka kuuluvat tämän sopimuksen piiriin, kuuluvat sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella he tekevät työtä, sekä niissä tapauksissa, jolloin myönnetään etuuksia asumisen perusteella, sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella he asuvat, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä.

7 artikla

Tämän sopimuksen 6 artiklassa mainituista määräyksistä tehdään seuraavat poikkeukset.

1. Sopimuspuolen lainsäädännön piiriin kuuluva työntekijä, joka lähetetään määrätyksi ajaksi toisen sopimuspuolen alueelle suorittamaan työtä, jää ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön piiriin niin kauan, kuin kyseinen työtehtävä jatkuu.

Статья 3

Положения настоящего Договора распространяются на лиц, охваченных законодательством, предусмотренным в статье 2, являющихся гражданами одной из Договаривающихся Сторон, а также на членов их семей.

Статья 4

Граждане одной Договаривающейся Стороны приравниваются в правах и обязанностях к гражданам другой Договаривающейся Стороны в отношении законодательства, предусмотренного статьей 2, если иное не оговорено в настоящем Договоре.

Статья 5

Пособия, предоставляемые на основании трудового стажа по законодательству одной Договаривающейся Стороны, не подлежат сокращению, изменению, прекращению или отмене из-за того, что получатель проживает на территории другой Договаривающейся Стороны. Другие пособия выплачиваются в соответствии с законодательством Стороны, на территории которой проживает заинтересованное лицо.

Статья 6

Граждане, на которых распространяется действие настоящего Договора, подчиняются законодательству той Договаривающейся Стороны, на территории которой они осуществляют трудовую деятельность, а в случаях предоставления пособий на основании проживания — законодательству Договаривающейся Стороны, на территории которой они проживают, если иное не предусмотрено настоящим Договором.

Статья 7

Из положений, указанных в статье 6 настоящего Договора, устанавливаются следующие изъятия:

1. Трудящиеся, на которых распространяется законодательство одной Договаривающейся Стороны, направленные на работу на определенный период на территорию другой Договаривающейся Стороны, подчиняются законодательству первой Договаривающейся Стороны на время выполнения указанной работы.

2. Molempien sopimuspuolten alueella toimivan kuljetusyrityksen liikkuva henkilökunta kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella sijaitsee kyseisen yrityksen kotipaikka.

3. Aluksen miehistö kuuluu sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka lippua alus käyttää. Ne työntekijät, jotka on otettu laivojen lastaus-, purkaus- ja korjaustöihin tai sataman valvontatöihin, ovat sen sopimuspuolen lainsäädännön alaisia, jonka alueella satama sijaitsee.

4. Toisen sopimuspuolen diplomaattiedustuston diplomaattinen, hallinnollinen ja tekninen henkilökunta ja palveluskunta sekä konsuliviranomaisen virkamiehet, toimihenkilöt ja palveluskunta samoin kuin näiden samassa taloudessa asuvat perheenjäsenet kuuluvat lähettävän sopimuspuolen lainsäädännön piiriin.

Sopimuspuolen diplomaattiedustuston hallinnollinen ja tekninen henkilökunta ja palveluskunta, samoin kuin konsuliviranomaisen toimihenkilöt ja palveluskunta, jotka ovat lähettävän sopimuspuolen kansalaisia, mutta asuvat pysyvästi oleskeluvaltiossa, voivat valita, haluavatko kuulua tämän tai toisen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin. Tämä valinta on tehtävä kuuden ensimmäisen kuukauden kuluessa siitä päivästä jona tämä sopimus tuli voimaan tai konkreettisissa tapauksissa kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun työnteke on alkanut sen sopimuspuolen alueella, jolla työtä tehdään.

8 artikla

Sopimuspuolen työntekijät, jotka työskentelevät suomalaisneuvostoliittolaisen yhteisyrityksen palveluksessa toisen sopimuspuolen alueella, kuuluvat sen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin, jonka alueella yritys sijaitsee. Työntekijän hakemuksesta hänen oikeutensa

2. Перемещающийся персонал транспортных предприятий, работающий на территории обеих Договаривающихся Сторон, подпадает под законодательство той Договаривающейся Стороны, на территории которой расположены основные органы управления соответствующего предприятия.

3. На членов экипажа судна распространяется законодательство Договаривающейся Стороны, под флагом которой плавает это судно.

Трудящиеся, принятые на работу по погрузке, разгрузке и ремонту судов или в службу охраны порта, подчиняются законодательству той Стороны, на территории которой расположен порт.

4. На членов дипломатического, административно-технического и обслуживающего персонала дипломатического представительства, а также на консульских должностных лиц, консульских служащих и работников обслуживающего персонала консульского учреждения одной Договаривающейся Стороны, а также на проживающих с ними членов семей распространяется законодательство направляющей Договаривающейся Стороны.

Члены административно-технического и обслуживающего персонала дипломатического представительства и консульские служащие и работники обслуживающего персонала консульского учреждения одной из Договаривающихся Сторон, являющихся гражданами направляющей Договаривающейся Стороны, но постоянно проживающие в государстве пребывания, могут выбирать между подчинением законодательству указанной или другой Договаривающейся Стороны. Этот выбор должен быть сделан в течение первых шести месяцев, начиная со дня вступления в силу настоящего Договора, или в конкретных случаях в течение шести месяцев после даты начала работы на территории Стороны, на которой они выполняют трудовую деятельность.

Статья 8

На трудящихся одной Договаривающейся Стороны, работающих на территории другой Договаривающейся Стороны на совместном финляндско-советском предприятии, распространяется законодательство той Договаривающейся Стороны, на террито-

sosiaaliturvaan määrätään sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, jonka kansalainen hän on.

9 artikla

Jos työntekijä asuu sopimuspuolen alueella ja häneen on tämän sopimuksen määräysten mukaan sovellettava toisen sopimuspuolen lainsäädäntöä tietyn työskentelyn osalta, tähän työskentelyyn liittyviä vakuutusmaksuja ei ole suoritettava ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

II

Sairaus-, äitiys- ja hoitoetuudet

10 artikla

Määriteltäessä oikeutta sairaus- tai äitiys-etuuteen otetaan huomioon vakuutus- tai työkausi toisen sopimuspuolen alueella.

11 artikla

1. Sopimuspuoli turvaa alueellaan oleskelevalle toisen sopimuspuolen kansalaiselle hänen välittömästi tarvitsemansa sairaanhoitoetuudet niissä sairastapauksissa, jotka vaativat avo- tai laitoshoidoa niillä ehdoin, jotka on määrätty oleskelumaan lainsäädännössä omia kansalaisia varten.

2. Henkilöllä, joka saa eläkettä sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti sekä hänen samassa taloudessa elävillä perheenjäsenillään on oikeus sairaanhoitoetuuksiin ja -palveluihin sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän asuu.

12 artikla

Tämän sopimuksen 11 artiklan määräysten mukaisesti annettavat sairaanhoitoetuudet ja -palvelut eivät edellytä korvauksia sopimuspuolten välillä.

риі которой находится предприятие. По ходатайству трудящегося право на социальное обеспечение определяется по законодательству страны, гражданином которой он является.

Статья 9

Если трудящийся проживает на территории Договаривающейся Стороны и к нему применяется законодательство другой Договаривающейся Стороны в отношении определенной работы, страховые взносы, связанные с этой работой, не будут производиться в соответствии с законодательством первой Договаривающейся Стороны.

II

Пособия по болезни и материнству, медицинские услуги

Статья 10

При определении права на пособия по болезни или материнству учитывается страховой или трудовой стаж, приобретенный на территории другой Договаривающейся Стороны.

Статья 11

1. Договаривающаяся Сторона обеспечивает неотложную медицинскую помощь гражданам другой Договаривающейся Стороны, находящимся на ее территории, в случаях заболеваний, требующих амбулаторного или стационарного лечения, на условиях, установленных законодательством страны пребывания для собственных граждан.

2. Лицо, получающее пенсию в соответствии с законодательством одной Договаривающейся Стороны, а также проживающие с ним члены семьи имеют право на медицинскую помощь в соответствии с законодательством той Договаривающейся Стороны, на территории которой оно проживает.

Статья 12

Предоставление в соответствии со статьей II настоящего Договора медицинской помощи не предусматривает взаимных расчетов между Договаривающимися Сторонами.

III

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet

13 artikla

1. Kummankin sopimuspuolen toimivaltaiset elimet soveltavat oman maansa lainsäädäntöä myöntäessään vanhuuseläkettä, työkyvyttömyyseläkettä ja perhe-eläkettä tämän sopimuksen mukaan.

2. Määriteltäessä oikeutta etuuteen kumpikin sopimuspuoli ottaa huomioon toisen sopimuspuolen alueella täyttyneen vakuutus- tai työkauden. Kuitenkin kummankin sopimuspuolen toimivaltaisen elimen maksaman etuuden suuruus määräytyy kyseisen sopimuspuolen alueella täytetyn vakuutus- tai työkauden mukaan.

14 artikla

Niissä tapauksissa jolloin sopimuspuolen lainsäädännön mukaan asianomaisen henkilön saadakseen oikeuden etuuteen tulee olla aktiivisessa tilassa, olla työssä tai vastata muita analogisia vaatimuksia, tämä ehto katsotaan aina täytetyksi kysymyksessä olevan henkilön asuessa toisen sopimuspuolen alueella tai hänen saadessaan toisen sopimuspuolen maksa-
maa eläkettä.

IV

Työtapaturma- ja ammattitautietuudet

15 artikla

1. Työtapaturman seurauksena työkyvyttömyyden tai huoltajan menetyksen johdosta myönnettävät etuudet määrää ja maksaa sen sopimuspuolen toimivaltainen elin, jonka lainsäädännön piiriin työntekijät kuului tapaturman sattuessa.

2. Ammattitaudin seurauksena työkyvyttömyyden tai huoltajan menetyksen johdosta myönnettävät etuudet määrää ja maksaa sen sopimuspuolen toimivaltainen elin, jonka lainsäädännön piiriin työntekijä kuuluu ammatti-

III

Пенсии по старости, по инвалидности и по случаю потери кормильца

Статья 13

1. Компетентные органы каждой Договаривающейся Стороны применяют национальное законодательство при назначении пенсии по старости, по нетрудоспособности и по случаю потери кормильца в соответствии с настоящим Договором.

2. Для установления права на пособие каждая Договаривающаяся Сторона учитывает период страхового или трудового стажа, приобретенного на территории другой Договаривающейся Стороны. Однако размер пособия, выплачиваемого компетентным органом каждой Договаривающейся Стороны, определяется исходя из страхового или трудового стажа, приобретенного на ее территории.

Статья 14

В тех случаях, когда по законодательству одной Договаривающейся Стороны заинтересованное лицо для приобретения права на пособие должно быть в активном состоянии (работать или отвечать аналогичным требованиям), это условие считается всегда выполненным, когда речь идет о лице, проживающем на территории другой Договаривающейся Стороны, или ему выплачивается пенсия другой Договаривающейся Стороной.

IV

Пенсии при трудовых увечьях и профессиональных заболеваниях

Статья 15

1. Пособия по инвалидности либо по случаю потери кормильца вследствие трудового увечья устанавливаются и выплачиваются компетентным органом той Договаривающейся Стороны, законодательство которой распространялось на трудящегося в момент получения увечья.

2. Пособия по инвалидности либо по случаю потери кормильца вследствие профессионального заболевания устанавливаются и выплачиваются компетентным органом той Договаривающейся Стороны,

tautiin altistavaa työtä tehdessään, vaikka kyseinen ammattitauti todettiin ensin toisen sopimuspuolen alueella.

Jos ammattitautiin sairastunut työntekijä on kuullessaan vastaavan lainsäädännön piiriin tehnyt työtä molemmissa maissa ammattitautiin altistavissa olosuhteissa ja toiminnan aloilla, niin etuuden määrää ja maksaa sen sopimuspuolen toimivaltainen elin, jonka alueella kyseistä työtä viimeksi tehtiin.

3. Sopimuspuolen toimivaltaisen elimen ammattitaudin seurauksena syntyneen työkyvyttömyyden johdosta määräämää etuutta tarkistetaan taudin pahetessa tämän sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti. Tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta, jos taudin paheneminen johtuu ammattitautiin altistavasta työstä ja tapahtuu aikana, jolloin työntekijä kuului toisen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin.

16 artikla

Työntekijä, jolla työtaturman tai ammattitaudin perusteella on oikeus sairaanhoitoetuuksiin sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, saa oleskellessaan toisen sopimuspuolen alueella sairaanhoitoetudet viimeksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön omia kansalaisia varten edellyttämässä muodossa ja laajuudessa. Näiden etuuksien antaminen ei edellytä korvauksia sopimuspuolten välillä.

V

Lapsiperheille maksettava etuus

17 artikla

Lapsiperheille maksettava etuus maksetaan sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti ja toimivaltaisen elimen kustannuksella. Jos on oikeus saada etuutta samanaikaisesti molem-

zakonodatel'stvo kotoroy raspriostnanijs' na trudjatshegojsja vo vremja trudovoj dejatelnosti, kotoraja mogla vyzvat' professionalnoje zabolevanie, hotja by ukazannoe zabolevanie vpervye bylo vjavleno na territorii drugoj Dogovarivajušejjsja Storonysj.

Esli trudjatsjij'sja, polučivšij professionalnoje zabolevanie, rabotal, podčinjaj'sja sootvetstvujusčemu zakonodatel'stvu, v obeix stranax v uslovijax i oblastjax dejatelnosti, kotorysje mogli vyzvat' professionalnoje zabolevanie, to posobie ustanavlivaet'sja i vyplachivaet'sja kompetentnym organom toj Dogovarivajušejjsja Storonysj, na territorii kotoroj v poslednij raz vopnolnjal'sja ukazannaja rabota.

3. Posobie po invalidnosti vsledstvie professionalnoje zabolevanija, naznačennoe kompetentnym organom odnoj Dogovarivajušejjsja Storonysj, pri obostrenii zabolevanija peresmatrivaet'sja v sootvetstvii s zakonodatel'stvom etoj Dogovarivajušejjsja Storonysj. Odnako eto položenie ne primenjaet'sja, esli obostrenie zabolevanija svjazano s trudovoj dejatelnost'ju, kotoraja mogla vyzvat' professionalnoje zabolevanie i v period kotoroj trudjatsjij'sja podčinjalsja zakonodatel'stvu drugoj Dogovarivajušejjsja Storonysj.

Статья 16

Трудящемуся, который в связи с трудовым увечьем или профессиональным заболеванием имеет право на медицинскую помощь в соответствии с законодательством одной Договаривающейся Стороны, предоставляется медицинская помощь в форме и объеме, предусмотренных законодательством этой Стороны для собственных граждан. Предоставление такой помощи не предусматривает взаимных расчетов между Договаривающимися Сторонами.

V

Пособия, выплачиваемые семьям с детьми

Статья 17

Пособия семьям с детьми выплачиваются в соответствии с законодательством и за счет компетентных органов. При наличии права на одновременное получение пособий

milta sopimuspuolilta, etuuden maksaa se sopimuspuoli, jonka alueella lapsi asuu ja sen lainsäädännön mukaisesti.

VI

Yleisiä määräyksiä

18 artikla

Tämän sopimuksen toteuttamista koskeva menettely määritellään molempien sopimuspuolten valtuutettujen välisellä toimeenpanosopimuksella.

19 artikla

Valtuutetut voivat yksittäistapauksissa yhteisesti sopia poikkeuksista 6—8 artiklan määräyksiin.

20 artikla

Valtuutetut tiedottavat toisilleen voimassa olevan lainsäädännön muutoksista. Ne antavat toisilleen tarpeellisia tietoja seikoista, joilla on ratkaiseva merkitys määrättäessä etuuksia, sekä ryhtyvät tarpeellisiin toimenpiteisiin näiden seikkojen toteamiseksi.

21 artikla

Tämän sopimuksen tarkoituksia silmällä pitäen sopimuspuolen alueella määrätyn muodon mukaan annetut tai vastaavien toimivaltaisten elinten varmentamat asiakirjat hyväksytään ilman legalisointia toisen sopimuspuolen alueella. Nämä asiakirjat ovat myös vapaat veroista ja maksuista.

22 artikla

Sopimuspuolen toimivaltaiselle elimelle toimitettu hakemus, ilmoitus tai muutoksenhaku katsotaan samanaikaisesti toimitetuksi myös toisen sopimuspuolen toimivaltaiselle elimelle.

23 artikla

Tämän sopimuksen tulkinnasta ja toteuttamisesta syntyvät erimielisyydet ratkaistaan mo-

от обеих Договаривающихся Сторон пособие выплачивается Договаривающейся Стороной, на территории которой проживает ребенок, и в соответствии с ее законодательством.

VI

Общие положения

Статья 18

Процедура осуществления настоящего Договора определяется соглашением между Уполномоченными обеих Договаривающихся Сторон.

Статья 19

В отдельных случаях Уполномоченные Договаривающихся Сторон могут совместно устанавливать изъятие при применении статей 6—8 настоящего Договора.

Статья 20

Уполномоченные будут информировать друг друга об изменениях действующего законодательства. Они будут предоставлять друг другу необходимую информацию об обстоятельствах, имеющих решающее значение для назначения пособий, а также принимать необходимые меры для установления этих обстоятельств.

Статья 21

Для целей настоящего Договора документы, которые на территории одной Договаривающейся Стороны были выданы по установленной форме или заверены соответствующим компетентным органом, принимаются на территории другой Договаривающейся Стороны без легализации. Эти документы освобождаются также от налогов и сборов.

Статья 22

Ходатайство, сообщение или обжалование решения, направленные компетентному органу Договаривающейся Стороны, рассматриваются как направленные одновременно компетентному органу и другой Договаривающейся Стороны.

Статья 23

Различия, возникающие в толковании и осуществлении настоящего Договора, раз-

lempien sopimuspuolten valtuutettujen keskinäisellä sopimuksella. Ne kysymykset, joita ei voida ratkaista mainitulla tavalla, ratkaistaan diplomaattiteitse.

VII

Siirtymä- ja loppumääräyksiä

24 artikla

1. Sopimus ei anna oikeutta etuuden saamiseksi voimaantuloa edeltävältä ajalta.

2. Ennen sopimuksen voimaantuloa täytetyt sopimusvaltion lainsäädännön perusteella hyväksiluettavat vakuutus- tai työkaudet otetaan huomioon määrättäessä oikeudesta etuuksiin tämän sopimuksen perusteella.

3. Oikeus etuuksiin tämän sopimuksen perusteella on olemassa, vaikka se liittyy ennen sopimuksen voimaantuloa sattuneeseen tapahtumaan.

4. Etuudet, joista on päätetty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, voidaan asianomaisen henkilön hakemuksesta tarkistaa vastamaan tämän sopimuksen määräyksiä.

25 artikla

1. Tämä sopimus on solmittu toistaiseksi.

2. Kummallakin sopimuspuolella on oikeus irtisanoa sopimus ilmoitettuaan siitä kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle vähintään kolme kuukautta ennen kalenterivuoden loppua. Tällöin tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa saman vuoden lopussa.

3. Jos tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, sopimuksen nojalla saavutetut oikeudet pysyvät edelleen voimassa.

26 artikla

Tämä sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuranneen toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen valtiosääntöjensä tämän sopimuksen voimaantulolle asettamien vaatimusten täyttymisestä.

решаются по согласованию между Уполномоченными обеих Договаривающихся Сторон. Вопросы, которые не могут быть решены в указанном порядке, разрешаются дипломатическим путем.

VII

Переходные и заключительные положения

Статья 24

1. Договор не дает права на получение пособий за период времени, предшествующий вступлению в силу Договора.

2. При установлении права на пособия на основании настоящего Договора будет учитываться страховая или трудовая стаж, приобретенный по законодательству другой Договаривающейся Стороны до вступления в силу Договора.

3. Право на пособие на основании настоящего Договора предоставляется и в том случае, если оно связано с событием, имевшим место до вступления в силу Договора.

4. Пособия, установленные до вступления в силу настоящего Договора, пересматриваются по ходатайству заинтересованного лица согласно положениям настоящего Договора.

Статья 25

1. Настоящий Договор заключается на неопределенный срок.

2. Каждая Договаривающаяся Сторона вправе денонсировать настоящий Договор, письменно уведомив об этом другую Договаривающуюся Сторону не менее чем за три месяца до завершения календарного года, причем срок действия настоящего Договора прекращается с истечением указанного года.

3. Права, возникшие в соответствии с положениями настоящего Договора, не теряют своей силы в случае его денонсации.

Статья 26

Настоящий Договор вступит в силу с первого числа второго месяца, следующего за месяцем, в котором Договаривающиеся Стороны обменяются уведомлениями о завершении конституционных процедур, необходимых для вступления в силу настоящего Договора.

Tehty Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1989 kahtena suomen- ja venäjänkielisenä kappaleena, jotka kummatkin tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Совершено в Хельсинки "26" октября 1989 года в двух экземплярах, каждый на финском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

Suomen tasavallan
puolesta

За Финляндскую
Республику

Sosialististen neuvostotasavaltojen
liiton puolesta

За Союз Советских
Социалистических Республик

PÄÄTTÖPÖYTÄKIRJA

Allekirjoittaessaan Suomen tasavallan ja Sosialististen neuvostotasavaltain liiton välisen sopimuksen sosiaaliturvasta sopimuspuolet ovat sopineet seuraavista määräyksistä, jotka katsotaan sopimuksen erottamattomaksi osaksi:

I Sopimuksen 4 artiklaan:

Niissä tapauksissa, jolloin sopimuspuolten lainsäädännössä tai kansainvälisissä yleissopimuksissa, joihin ne ovat liittyneet, määrätään edullisempi kohtelu eläkkeiden ja etuuksien myöntämisessä, kuin tämä sopimus edellyttää, osapuolet soveltavat vastaavasti kyseistä lainsäädäntöä ja yleissopimuksia.

II Sopimuksen 13 artiklaan:

Jos Suomen työeläkelainsäädännön mukaisen eläkkeen suuruutta määrätessä edellytetään tietyn pituista asumista Suomessa, tämä edellytys katsotaan täytetyksi, jos hakijalla on puuttuvaa asumiskautta vastaava työkausi SNTL:ssa.

Tämä päättöpöytäkirja tulee voimaan samana ajankohtana kuin sopimus ja on voimassa saman ajan.

Tehty Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1989 kahtena suomen- ja venäjänkielisenä kappaleena, jotka kummatkin tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Suomen tasavallan
puolesta

Sosialististen neuvostotasavaltojen
liiton puolesta

ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЙ ПРОТОКОЛ

Подписывая Договор между Финляндской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик о социальном обеспечении, Договаривающиеся Стороны условились о следующих положениях, составляющих неотъемлемую часть Договора:

§ I Применительно к статье 4:

В тех случаях, когда законодательством Договаривающихся Сторон или международными конвенциями, к которым они присоединились, устанавливается более благоприятный режим предоставления пенсий и пособий, чем предусматривается настоящим Договором, Сторонами соответственно применяется указанные законодательство или конвенции.

§ II Применительно к статье 13:

Если при определении размера пенсии, предусмотренной законодательством Финляндии о трудовых пенсиях, предусматривается определенный срок проживания в Финляндии, это условие будет рассматриваться как выполненное в случае, если у ходатайствующего лица имеется в СССР трудовой стаж, соответствующий стажу недостающего срока проживания.

Настоящий Дополнительный протокол вступает в силу в тот же день, что и Договор, и будет оставаться в силе такой же срок.

Совершено в Хельсинки "26" октября 1989 года в двух экземплярах, каждый на финском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

За Финляндскую
Республику

За Союз Советских
Социалистических Республик

